

О Б Р А З Л О Ж Е Њ Е

I. ПРАВНИ ОСНОВ

На основу члана 38. став 1. Закона о планском систему Републике Србије („Службени гласник РС”, број 30/18), а у складу са чланом 17. став 1. Закона о Влади („Службени гласник РС”, бр. 55/05, 71/05 – исправка, 101/07, 65/08, 16/11, 68/12 – УС, 72/12, 7/14 – УС, 44/14 и 30/18 – др. закон).

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ АКТА

Влада је усвојила Стратегију за социјално укључивање Рома и Ромкиња у Републици Србији за период 2022-2030. године закључком Владе 05 Број: 90-311/2022 од 3. фебруара 2022. године. Стратегија предвиђа усвајање Акционог плана за спровођење Стратегије за социјално укључивање Рома и Ромкиња у Републици Србији за период 2022-2024 (у даљем тексту: Акциони план). Усвајање Акционог плана предлаже се у циљу реализације општег и посебних циљева утврђених Стратегијом за социјално укључивање Рома и Ромкиња у Републици Србији за период 2022 – 2030. године.

III. ОБЈАШЊЕЊЕ ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

Стратегијом за социјално укључивање Рома и Ромкиња у Републици Србији за период 2022 – 2030. године (у даљем тексту: Стратегија) утврђен је општи циљ, а то је унапређење квалитета живота Рома и Ромкиња у Републици Србији, уз уважавање људских и мањинских права, елиминисање дискриминације и циганизма као облика расизма и постизање веће социјалне укључености у свим сегментима друштва. Такође, Стратегијом је утврђено и седам посебних циљева са припадајућим мерама, док су Акционим планом разрађене активности за остваривање истих, и то:

Посебни циљ 1: Смањен ниво дискриминације и циганизма као облика расизма према ромској националној мањини.

Мера 1.1. Унапређење правног и институционалног оквира и његова пуна примена у превенцији и заштити од циганизма као посебног облика расизма, и дискриминације – шест активности у оквиру ове мере.

Мера 1.2. Оснаживање Рома и Ромкиња за приступ правима и очување идентитета - 13 активности у оквиру ове мере.

Мера 1.3 Подизање свести јавности, а нарочито за државне службенике и запослене у ЈЛС о значају борбе против циганизма као посебног облика расизма, и дискриминације -16 активности у оквиру ове мере.

Посебни циљ 2: Унапређена партиципација Рома и Ромкиња у свим друштвеним процесима.

Мера 2.1. Подстицање учешћа Рома, нарочито жена и младих, у друштвеном, културном и политичком животу – десет активности у оквиру ове мере.

Мера 2.2. Јачање капацитета и сарадње у оквиру цивилног друштва - шест активности у оквиру ове мере.

Посебни циљ 3: Развијен образовни систем као инклузивна, интеркултурална, недискриминаторна и безбедна средина за децу ромске националности и сву другу децу,

обезбеђивањем пуне укључености у предшколско, основно, средње и високо образовање, и пружање подршке функционалном образовању одраслих Рома и Ромкиња, уз повећање делотворности и ефикасности механизма за борбу против дискриминације и циганизма као облика расизма.

Мера 3.1. Подршка потпуном развоју деце ромске националности из депривираних средина реализацијом програма за родитеље и децу узраста до три године у породици, заједници и предшколској установи, као и доступност предшколских програма за децу узраста 3 – 5,5 година (целодневни, полудневни) – четири активности у оквиру ове мере.

Мера 3.2. Смањење образовног јаза потпуним обухватом деце ромске националности узраста 5,5 – 6,5 година Припремним предшколским програмом (у целодневном или полудневном трајању) - три активности у оквиру ове мере.

Мера 3.3. Повећати обухват ученика припадника ромске националне мањине обавезним основним образовањем спровођењем постојећих прописа о упису у основну школу и доследно спречавање неоправданог уписа у специјално основно образовање посебно за децу која живе у ромским насељима и условима сиромаштва - шест активности у оквиру ове мере.

Мера 3.4. Повећање компетенција ученика и одраслих припадника ромске националне мањине за улазак у свет рада и високо образовање применом афирмативних мера у средњем и високом образовању и смањење осипања из система образовања – шест активности у оквиру ове мере.

Посебни циљ 4: Повећан приступ Рома и Ромкиња квалитетном и одрживом запошљавању.

Мера 4.1. Увођење и примена афирмативних мера за запошљавање Рома и Ромкиња у јавном сектору - четири активности у оквиру ове мере.

Мера 4.2. Креирање нових и доследна примена постојећих програма запошљавања Рома и Ромкиња - 12 активности у оквиру ове мере.

Мера 4.3. Потпуна и одржива институционализација локалних механизма за инклузију Рома – четири активности у оквиру ове мере.

Мера 4.4. Борба против циганизма, као облика расизма и дискриминације у запошљавању – две активности у оквиру ове мере.

Мера 4.5. Легализација рада Рома и Ромкиња у неформалној сфери, посебно сакупљача - две активности у оквиру ове мере.

Посебни циљ 5: Унапређено здравље Рома и Ромкиња уз једнак приступ квалитетним здравственим услугама и омогућено пуно остваривање права на здравље без дискриминације, нарочито у кризним ситуацијама, у здравственом систему Републике Србије.

Мера 5.1. Ширење и развијање јавно-здравствених програма - девет активности у оквиру ове мере.

Мера 5.2. Развијање и спровођење информативно-едукативних програма намењених Ромима и Ромкињама, већинском становништву и ангажованим у здравственом систему - седам активности у оквиру ове мере.

Мера 5.3. Решавање радно правног статуса медијаторки, као и повећање броја запослених Рома и Ромкиња у здравственом систему - осам активности у оквиру ове мере.

Мера 5.4. Учинити доступним услуге здравственог система и здравствене заштите Ромима и Ромкињама, без дискриминације, ради смањења неједнакости у здрављу - 12 активности у оквиру ове мере.

Посебни циљ 6: Побољшани услови становања за становништво ромске националности.

Мера 6.1. Озакоњење објеката који задовољавају основне услове животног стандарда – пет активности у оквиру ове мере.

Мера 6.2. Опремање подстандардних ромских насеља комуналном инфраструктуром – две активности у оквиру ове мере.

Мера 6.3. Унапређење подстандардних објеката како би задовољавали основне услове животног стандарда - три активности у оквиру ове мере.

Мера 6.4. Решавање стамбених потреба бескућника, интерно-расељених лица и особа ромске националности које морају бити расељене - пет активности у оквиру ове мере.

Посебни циљ 7: Унапређени приступ услугама социјалне заштите, доступност и делотворност нованих давања ради смањења сиромаштва и повећања социјалне укључености Рома и Ромкиња у локалној заједници.

Мера 7.1. Јачање улоге и капацитета јавног сектора за развој и примену социјалних политика, права и услуга које одговарају на потребе појединаца и породица – девет активности у оквиру ове мере.

Мера 7.2. Повећање информисаности и Рома и Ромкиња о могућностима остваривања права и услуга из области социјалне заштите и остваривање права и услуга – три активности у оквиру ове мере.

Мера 7.3. Унапређење система реинтеграције и социјалног укључивања повратника, међу којима је велики број Рома и Ромкиња, по основу Споразума о реадмисији - три активности у оквиру ове мере.

Јавна расправа о Предлогу акционог плана спроведена је у складу са утврђеним Програмом јавне расправе у периоду од 26. маја до 15. јуна 2022. године, након које је Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог анализирано и усвојило примедбе, предлоге и сугестије учесника у јавној расправи и сачинило Извештај о спроведеној јавној расправи који је постављен на интернет страници министарства и порталу е-Конслутације.

Имајући у виду напред наведено, предлаже се усвајање Акционог плана.

IV. ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА ПОТРЕБНА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКЉУЧКА

Акционим планом предвиђено је да се општи циљ реализује кроз седам посебних циљева, чија имплементација ће се остваривати кроз већи број мера које садрже појединачне активности у периоду 2022-2024. године.

Процена финансијских средстава неопходних за реализацију посебних циљева, мера и активности вршена је од стране, предлагача овог акционог плана и носилаца појединачних активности из Акционог плана. У том смислу сви буџетски корисници - органи и организације извршили су оквирну процену трошкова ангажовања људских и других ресурса за реализацију планираних активности и исте представили у оквиру Обрасца ПФЕ – Образац стандардне методологије за процену финансијских ефеката акта, у складу са Правилником о начину исказивања и извештавања о процењеним финансијским ефектима закона, другог прописа или другог акта на буџет, односно финансијске планове организација за обавезно социјално осигурање („Службени гласник РС”, број 32/15).

Процена неопходних средстава вршена је по изворима финансирања, најпре из прихода буџета Републике Србије, а затим и додатних средстава која ће бити обезбеђена из донација, пројеката, међународне помоћи, као и из других извора. У ситуацијама када није било могуће проценити износ или потенцијалног донатора, извршена процена потребе обезбеђења донаторских средстава, с тим да се у наредном периоду ближе дефинише оквир потребних средстава.

За спровођење овог акционог плана финансијска средства су обезбеђена Законом о буџету Републике Србије за 2022. годину („Службени гласник РС“, број 110/2021), у оквиру раздела надлежних органа и организација који су носиоци појединачних активности. Укупно обезбеђена средства по наведеним програмима обухватају и средства за реализацију појединачних активности из овог акционог плана, исказана по одређеним појединачним

активностима, које су груписане у оквиру појединих врста мера, у складу са билансним могућностима и вишегодишњим лимитима које је Министарство финансија утврдило за текућу и наредне две године, како је садржано у овереним ПФЕ обрасцима који су достављени Министарству финансија, док ће се према потребама додатна средства обезбедити из донација, пројеката, међународне помоћи, као и из других извора.